

A SZOMBAT-KONFERENCIÁK MEGSZILÁRDÍTJÁK A LÉTREJÖVŐ MOZGALMAT

I. A hat szombat-konferencia munkaterülete

Most a hat szombat-konferenciának, valójában Biblia-konferenciának nézünk utána, melyeket 1848. április és november között Connecticut, New York, Maine és Massachusettes államokban tartottak. Az konferenciák létfontosságúak voltak, és egységet teremtő, tisztázó és megerősítő erőnek bizonyultak, melyek megszilárdították a növekvő szombatünneplő csoport¹ pozícióját, valamint egy feltörekvő mozgalom jövőbeni kialakulását, ami arra van rendelve, hogy hamarosan hallassa hangját. A hat konferencia² sorrendben és hely szerint következnek:

1. ROCKY HILL, CONNECTICUT, április 20-24 (ALBERT BELDEN OTTHONA)³ - A hat konferencia közül az első Rocky Hill-ben tartották, **(1022)** nyolc mérföldre a Connecticut állambeli Middleton-tól. A Middleton-i E.L.H. Chamberlein indítványozta, és Albert Belden házának második emeleti nagy, „befejezetlen szobájában” tartották. Az konferencián ötvenen vettek részt, akik között ott volt H. S. Gurney⁴. Joseph Bates és James White volt az első értekezleten a főelőadó. Bates fő témája a szombat és a törvény volt, míg White különösen a harmadik angyal üzenet ébresztő jelentőségét, annak területét és elvárásait hangsúlyozta⁵. (Az illusztrációt lásd az 1020. oldalon)

2. VOLNEY, NEW YORK, augusztus 18. (DAVID ARNOLD KOCSISZÍNJE)⁶ - Hiram Edson biztatta a White házaspárt, hogy vegyenek részt a következő konferencián augusztusban, amit a New York állambeli Volneyben tartanak. Fedezniük kellett utazási költségüket, de időben megérkeztek. Itt találkoztak Edsonnal első ízben. Bates, Gurney és Chamberlein hasonlóan New England-ből érkezett kb. 35 jelenlévővel együtt, akik New York állam nyugati részéből jöttek. Bates újra a szombatról beszélt, White pedig Máté 25:1-13. példázatát fejtegette. Néhány jelentéktelenebb kérdésben azonban nagy volt a vélemények különbsége, amelyekben „alig ha ketten megegyeztek”. És ez sok imára és tanulmányozásra adott alkalmat.

Mrs. Whitenak megmutattattott a jelenlévők néhány tévedése, és a tévedéseikkel szembenálló igazság. Felszólították, hogy intse meg a

vitatkozókat, hogy adják fel tévedéseiket, és egyesüljenek Jel. 14:9-12. harmadik angyali üzenetének alapján.⁷ Ezt meg is tették, és összhangba hozták a különböző véleményeket. Így az értekezlet az egység győzelmével zárult. **(1023)** És David Arnold⁸ hamarosan a kialakuló mozgalom bátor munkása és írója lett.

3. PORT GIBSON, NEW YORK, augusztus 27-28. (HIRAM EDSON MAGTÁRA)⁹ A harmadik konferenciát augusztus végén Hiram Edson otthonában tartották. Itt meg kell emlékeznünk arról, hogy ebben a történelmi csűrben, Hiram Edson hombárjában voltak, ahol ő és társai bizonyosságért imádkoztak 1844. október 23. kora reggelén, hogy csalódásuk természetére világosságot kapjanak. Ugyanezen a szerény, de megszentelt helyen tartottak egy másik egységet erősítő konferenciát, és összhang uralkodott.

4. ROCKY HILL, CONNECTICUT, szeptember 8-9. (ALBERT BELDEN OTTHONA)¹⁰ Visszatérve Rocky Hill-be, szeptember 8-9-én a negyedik konferenciát tartották, és folytatták a konferenciák munkáját, és a növekvő ügy haladt előre.

5. TOPSHAM, MAINE október 20-22. (STOCKBRIDGE HOWLAND OTTHONA)¹¹ –A Topsham-i konferencia megszilárdította Maine-ben a munkát. Megtárgyalták a lapkiadás lehetőségét. De nem volt pénzük, és a vállalkozás elérhetetlennek tűnt. Ezért egy időre félretették.

6. DORCHESTER, MASSACHUSETTS, november 18. (OTIS NICHOLS OTTHONA) – A hatodik, és egyben az utolsó szombat-konferenciát Dorchester-ben tartották Otis Nichols otthonában.¹² Erről ezt írja Bates:

THE PRESENT TRUTH.

PUBLISHED SEMI-MONTHLY—BY JAMES WHITE.

Vol. I.

MIDDLETOWN, CONN, JULY, 1849.

No. 1.

"The secret of the Lord is with them that fear him; and he will shew them his covenant."—Ps. xxv. 14.

"WHEREFORE, I will not be negligent of this time. What is done to spread the truth must be done quickly. The four things, though ye know them, and be established in the PRESENT TRUTH." Angels are holding the angry nations in check but a few days, until the saints are sealed: then the nations will rush like the

2 Pet. i: 12.

It is through the truth sanctified, and made ready everlasting kingdom. Obedience will kill us to this world, made alive, by faith in Jesus through thy truth; the John xvii: 17. This was Jesus. "I have no greater that my children walk in truth."

Error, darkens and feigns but the truth brings with it gives light and life. Thy LOVE, "rejoiceth in the truth." "Thy law is the truth." Ps.

David describing the day when the pestilence shall waste and destruction waste at no "a thousand shall fall at thy right hand."

"He shall cover thee with his wings shalt thou be under his wings." TRUTH shall be thy BUCKLER." Ps. xci: 4.

THE ADVENT REVIEW.

Vol. I.]

AUBURN, (N. Y.) AUGUST, 1850.

[No. 1.

"CALL TO REMEMBRANCE THE FORMER DAYS."

HIRAM EDSON,
DAVID ARNOLD,
GEO. W. HOLT
SAMUEL W. RHODES, and
JAMES WHITE.

} Publishing
Committee.

TERMS—*Gratis*, except the reader desires to give something toward its publication.

All communications, orders and remittances for the "Review" should be directed to James White, Port Byron, N. Y., (POST PAID.)

H. Oliphant, Printer.

struction and comfort, who had faithfully given the warning to the world, and were disappointed, when we passed the point of time, to which we so confidently looked for the Lord.

In reviewing the past, we shall quote largely from the writings of the leaders in the advent cause, and show that they once boldly advocated, and published to the world, the same position, relative to the fulfilment of Prophecy in the great leading advent movements in our past experience, that we now occupy: and that when the advent host were

A fiatal Ellen White sürgette a férjét, hogy írjon és adja ki

A White házaspár segélyforrás, befolyás és tapasztalat nélkül lépett be egy kiadói proramba, amely figyelemreméltó mértékben fejlődött. Jelenleg 198 nyelven és dialektusban van kiadva. (fenn) A Present Truth, a Connecticuti Middletownban kiadott első folyóirat; (alul) a New York állambeli Auburnban kiadott Advent Review első példánya. (középső kiskép) James és Ellen White

(1025) „Az értekezlet megkezdése előtt néhányan ; az elpecsételés üzenetének néhány pontját vizsgáltuk; némi véleménykülönbség adódott a „felemelkedés” szó helyes értelmezéséről, stb., és mivel az üzenet kiadását ima tárgyává tettük rövid idővel ezt megelőzően a topshami konferencián, a kiadás megvalósítása nem tűnt egyértelműen megvalósíthatónak, ezért elhatároztuk, hogy együttesen Isten elé visszük az ügyet.”¹³

Irányításért és útmutatásért imában eltöltött időszak után Mrs. White elé tárult egy fényes jelenség, mintha nap lenne, melynek erőteljes sugarai mindig erősebbek lesznek. És üzenetet kapott, „A négy angyal tartja a szeleket . . . A szentek még nincsenek mind elpecsételve. Igen, adjátok ki a látott és hallott dolgokat, és az Isten áldása fogja kísérni.” „Nézd! az hatalmasan erősödik, és mind ragyogóbb és ragyogóbb lesz.”¹⁴

Ekkor azt mondta James Whitenak:

„Üzenetem van számodra. El kell kezdened egy kis újság nyomtatását, és küld szét az embereknek. Eleinte legyen az kicsi; majd ahogy az emberek olvassák, küldeni fognak anyagiakat, mellyel nyomtatni tudsz, és kezdetből fogva sikeres lesz. Megmutatták nekem, hogy ebből a kis kezdetből fénypatakok lesznek, melyek teljesen körülfedik a földet.”¹⁵

Ezzel indult meg első nyomtatási tevékenységük. Vessünk itt egy pillantást erre a kiadói vállalkozásra. A Connecticut állambeli Rocky Hill-i Albert Belden felajánlotta White házaspárnak „nagy bútorozatlan szobáját,” ahol az első szombat-konferenciát tartották. Így a White házaspár visszatért Maine-ből, és megkezdte a *Present Truth* (Jelenvaló Igazság) kiadását. Saját kiadói elve szerint magától értetődőnek tekintette, hogy a második advent előtti ezerév helyzetével és a nagy vázlatprófeciával foglalkozzon, amint azt az értekezleten újra megerősítette, de különösen kihangsúlyozta a szombatot, a szentélyt és a prófétaság Lelkét, mint a jelen időre szóló igazságokat. Végre kinyomták a lapot, és erről a következő megható feljegyzést rögzítették:

„A drága nyomtatott lapokat behoztuk a házba, és letettük a padlóra, azután az érdekeltek kis csoportja összegyűlt a szobában, és letérdeltünk az újságok köré, és alázatos szívvel, sok könnyel kerestük az Urat, hogy nyugodjék áldása az igazságnak ezen nyomtatott hírnökeink.”¹⁶

(1026)

© 1944. BY R&H

HARRY ANDERSON. ARTIST

Imádkozók köre az első folyóirat sikeréért

James és Ellen White és munkatársai isteni áldást kértek az új *Present Truth*-ra, mielőtt szétküldik azon időszak jelentőségét tisztázó üzenetével

Azután a lapokat összehajtogatták, becsomagolták, megcímezték, és James White úti táskájában gyalog elvitte feladni a middletown-i postára. Így indult meg a szombatünneplők rendszeres kiadása, ez a folyóirat alakító, összeforrasztó befolyásnak bizonyult a szombatünneplők „kis nyája” között. Azután új vállalkozásba kezdtek, az *Advent Review* (*Advent Szemle*) kiadásába. Ez a csalódás előtti vezető millerita újságok kivonataiból állt, bemutatva, hogy a szombatünneplők csoportja csupán megtartja és tökéletesíti a próféciai értelmezést, melyet egykor az összes adventista vezető tanított, különösen a hetedik hónapi mozgalom idején, de amelyet az adventisták nagy többsége mostanra már elhagyott.

Így történt tehát, hogy 1848-ban ezen komoly férfiak és nők csoportja, olyan vezetőkkel, mint James White, Joseph Bates és Hiram Edson hat alkalommal rendszeresen összejött bibliatanulmányozásra és imádkozásra. Mrs. White kevés alkalommal vett részt ezeken a megbeszéléseken, de felbecsülhetetlen értékű kulcsot adott a kezükbe, melyet követtek a komoly bibliatanulmányozás során. Ezen értekezlet eredményeként és a „helyes

útvonalon” való tanulmányozás által az igazság kibontakozott az „Isten városához” vezető úton.¹⁸

II. A tanítványok csalódása hasonló volt az övékéhez.

Az értekezletek egyik jellegzetessége a múlt felülvizsgálata volt. Újra áttekintették az apostolok csoportja és az 1844-es csalódott adventhívők sokasága közötti nagy hasonlóságot. Újra megvizsgálták a csalódást a történelem, a jelképek és a prófécia fényében. Átvizsgálták az Edson és tanulócsoportha által készített tanulmányt. Látták a saját tapasztalatukkal való szoros párhuzamot. Felidéztek azt a körülményt, hogy az apostoloknak megparancsolták: „Elmenvén pedig prédikáljatok . . . Elközelített a mennyeknek országa.” (Máté 10:7.) De a tanítványok elméjét annyira uralta az a népszerű felfogás, hogy a Messiás földi fejedelemeként jön el, és annyira átítatta őket az általános várakozás, hogy Izrael felemelkedik majd a világbirodalom trónjára, hogy nem fogták fel Krisztus szavainak valódi jelentését, nem értették világos előrejelzéseit közelgő szenvedéseiről és haláláról.

Nem maga Krisztus küldte-e el őket az üzenettel „Betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek”? E megbízatás Dániel 9. fejezet Messiásra vonatkozó idő-jövendölésén alapult – a 69 év-hét a Messiás fejedelemig terjedt. Így nagy reményekkel és mohó várakozással tekintettek előre – bár indokolatlanul – **(1028)**, hogy megalapítja majd abban az időben messiási királyságát Jeruzsálemben, ahonnan az egész föld felett, mint királyok Királya fog uralkodni. Ez egy ragyogó kilátás volt, és nekik fontos részük lett volna benne.

Buzgón hirdették a rájuk bízott üzenetet a zsidó nemzetnek, és figyelmeztették őket, hogy tartsanak bűnbánatot, bár ennek a fontos üzenetnek az életbevágó részét félreértették, és hibásan alkalmazták - a *valóságban az esemény megtörtént*. Bár az idő megállapítására vonatkozó érvelésüket helyesen alapozták Dániel 9:25-re, valahogy elkerülte a figyelmüket, hogy a következő vers a Messiás „kiirtásáról” beszél. Szívük úgy telve volt egy dicsőséges földi birodalommal, és az időmeghatározás pontosságával, hogy vakok voltak a prófécia saját magukra vonatkozó tényleges követelményével szemben Pontosán akkor, amikor azt várták, hogy Jézus elfoglalja Dávid trónját, megdöbbenve látták, hogy megragadják Őt, mint gonosztevőt, megkorbácsolják és a Golgota keresztyén kivégzik. Csalódásuk kimondhatatlan volt.

Ám Krisztus valóban eljött a prófécia által megmondott időben és módon. Életében és szolgálatában pontosan, a legapróbb részletekig betöltötte a Szentírás leírásait. Mégis szomorú csalódáson mentek át azzal kapcsolatban, hogy *mit* kellett elvégeznie első eljövetelekor, és kegyetlenül kiábrándultak a valóságos kimenetel következtében. Ennek ellenére *a prófécia tényleges meghatározásai a legaprólékosabban beteljesedtek* - Krisztus halála, feltámadása, mennybemenetele és mennyei szolgálata, bár nem ezt várták, és nem ismerték fel akkor, Ő lett a szikla, melyre a keresztény egyházszervezet egész reménysége és hite épült.

Ugyanígy a szombatünneplő adventisták egész csoportja mostanra teljesen meggyőződött, hogy a kezdeti advent mozgalomnak lett adva a Jel. 14: 6-7. előzetes üzenete. Hirdették az örökkévaló evangéliumot, és kijelentették, hogy elérkezett Isten ítéletének órája. És minden esemény, amit hirdettek - eljött az Ő ítéletének órája – valóban beteljesedett, bár egyáltalán nem úgy, ahogyan azt előre jelezték. **(1029)** Századokon át hitte az egyház, hogy a második advent közvetlenül megelőzi az ítéletet. Mikor Miller bemutatta az utolsó események meghatározott sorrendjét, egyszerűen általánosan elfogadott nézet volt, amit a vallásos világ általában tényként elfogadott. Érvéle az volt: Isten egy ítéletnapot jelölt ki, az ítélet követi a feltámadást, és a szentek feltámadása és megítélése a második adventkor lesz. Úgy hirdették a második adventet, mint ami közvetlen az ajtó előtt áll. Úgy hitték, hogy Krisztus mennyei főpapi szolgálata akkor szűnik meg. És az összes szent angyalok kíséretében Jézus dicsőségben megjelenik, hogy megáldja várakozó népét, és az ítélet valahogy megtörténik.

Az időszak végének tényleges beteljesedését nagyon közelinek hirdették. És az advent közelsége alapvető igazság volt. Túlvilági események megjelenését látták mindenütt maguk körül. A vázlatprófécia már szinte teljes mértékben megvalósultak – az összes, kivéve az utolsó részletet. Gúnyolódók jelentek meg. Azonban ragaszkodtak az ítélet helytelen népszerű értelmezéséhez, ami csak a második eljövetelt követően lesz, és még mindig úgy hitték, hogy a szentély megtisztítása magába foglalja a föld tűz általi megtisztítását, úgy gondolták, hogy a 2300 év véget ért, Krisztus befejezte főpapi munkáját a mennyei szentek szentjében, és eljön, hogy megítélje a világot és megtisztítsa a földet a bűntől és a bűnösöktől – ezért megtisztul a szentély. És ezért úgy következtettek, hogy az közvetlen kapcsolatban van az Ő eljövetelével.

Tudták, hogy ez a meghatározott „vég idején” történik, a pápai kis szarv 1260 éves uralkodása után - vagyis 1798 után. És tisztában voltak azzal is, hogy Európában és Amerikában egyidejűleg komoly tanulmányozók tucatjainak az a mély meggyőződése lett, hogy a 70 hét a 2300 év első része, és az egymással összefüggő hosszabb időszak kb. 1843-ban vagy 1844-ben végződik – bár, mint megfigyeltük, éles véleménykülönbség volt közöttük, hogy éppen akkor *mi* is fog majd történni.

Ahogy a tanítványok tisztán és világosan megértették **(1030)** az első advent alkalmával a 70 hét időrendi végét, pontosan ugyanúgy az adventisták is megbízható ismeretekkel rendelkeztek a 2300 évre vonatkozó végső időpontról, mint ami az utolsó eseményekkel függ össze. De ahogy a tanítványok hirdették, hogy „beteljesedett az idő”, és hogy a Messiás szemmel láthatóan a világ királya lesz ahelyett, hogy engesztelő áldozat lenne, úgy ők is jogosan hirdették a 2300 év befejeződését 1844-ben, hasonlóan azt állították, hogy Krisztus királyként jön el, ahelyett, hogy megkezdene utolsó engesztelés napi papi szolgálatát. A párhuzam feltűnően világos és szoros. *Mindkét csoport tévedett az események megtörténésével kapcsolatban.* És az ő tévedésük nem látszott nagyobbnak, mint a tanítványoké. Az ítéletnek *meg kell előzni* a második eljövételt.

A jövendölés igaz, mondták. De a szentély megtisztítása a mennyben, nem pedig a földön történik. És valóban elkezdődött. A megjövendölt esemény nem maga az eljövétel volt, hanem az azt megelőző isteni ítélet órája - az eljövételt megelőző és a hozzá vezető időszak. Ez egyre világosabbá vált.

III. Az értekezletek tanulmányozásának hét területe

Azok az egyének, akik sokat tanulmányozták a különleges témákat, ismertették megállapításaikat. A fent említett ügyekben voltak eltérő nézőpontok, de a közös tanulmányozás során alapvetően egység alakult ki a főbb hitpontokban és a próféciák értelmezésében. Mire az értekezlet-sorozat véget ért, egyesült erővel egyeztek meg a létfontosságú kérdésekben. Amellett, hogy eredeti keresztény igazságokban egyetértettek más keresztényekkel – Krisztusra, a bűnre, megváltásra, engesztelődésre, újjászületésre, megigazulásra, megszentelődésre, stb. vonatkozóan - hét fő hittételi álláspontban, amelyre a tanulmányozás által eljutottak, teljes egységben voltak:

^{1.} A küszöbön álló, ezerév előtti személyes második eljövétel

2. Dániel és Jelenések fő idő-, és vázlatpróféciai -beleértve a szentély megtisztítását 1844-ben

(1031)

3. Az ember feltételes halhatatlansága
4. A hetedik napi szombat
5. A mennyei szentély és Krisztus kettős szolgálata
6. A Prófétaság Lelke¹⁹
7. A harmadik angyal üzenetének meghatározásai és eseményei, melyeket tartalmaz, **a)** a fenevad – a protestantizmus már azonosította a pápasággal; **b)** az ő képmása és a kétszarvú fenevad; **c)** a fenevad jele; **d)** a hét utolsó csapás - múlt, jelen vagy jövő; és **e)** „az örökkön örökké gyötrődni fog” jelentése.

Ez a hét fő pont, részleteivel együtt lett a különleges bibliatanulmányozás új területe, és az eredmények képezték a „határköveket” - létfontosságú oszlopok vagy alaptételek szilárd alapot képeztek, amelyen ezt követően álltak. Később visszatekintve ezt írta Mrs. White a „rég határkövekről”:

„Az elmúlt időben, 1844 nagy események időszaka volt, csodálkozó szemünk előtt kibontakozott, hogy a szentély megtisztítása a mennyben történik. Az első, második és harmadik angyali üzenet kibontotta a zászlót, melyre ez volt írva: „Isten parancsolatai és a Jézus hite.” Az egyik határkő ezen üzenet alapja az Isten temploma volt, melyet igazságszerető népével megláttatott a mennyben, és az Isten törvényét tartalmazó frigyláda. A negyedik parancsolat szombatja, mely fényének erős sugarait Isten törvénye megrontóinak útjára vetette. A gonoszok halandósága egy régi határkő. Semmi többet nem tudok emlékezetembe idézni, ami a régi határkövek címe alá tartozhatna.”²⁰

IV. Az igazság összefüggő rendszerbe foglalása

Ezen az értekezleteken a résztvevők nem különálló, elszigetelt, összefüggéstelen hitpontokat halmoztak fel. Ahogy tanulmányoztak, rátaláltak azokra a jellegzetes pontokra, melyeket a hagyomány már elhomályosított, melyek **(1032)** most az igazság rendszerének összehangzó és összefüggő részeként tűntek elő. Például James White első értekezésében 1847-ben, fejtegetését egy olyan megállapításával kezdi meg, mely a csoport legnagyobb része előtt új volt:

„Több mint egy éve változatlanul az a meggyőződése, hogy mind a hét utolsó csapás a jövőben történik meg, és hogy mindegyik az első feltámadás előtt töltetik majd ki.”²¹

Ezt általánosan mindenki elfogadta. Tehát az igazság teljes rendszerét az alapokról kezdték felépíteni - a próféciaák, melyek az utolsó napok eseményeiben érik el csúcspontjukat, Krisztus eljövételének jelei, eljövetele eseményeinek sorrendje, a mennyei ítélet órája, a próbaidő vége, Krisztus eljövételének jellege és módja, a halhatatlanság adományozása az első feltámadáskor és az élő igazak elváltozásával, az élő gonoszok elpusztítása, Sátán megkötözése, a szentek uralkodása az ezerév alatt Krisztussal a mennyben, az ezerév végén az új Jeruzsálem leereszkedése, a második feltámadás, Sátán szabadon bocsátása, az összes gonosz végső megsemmisítése, a föld újjáteremtése, és az örökkévaló örökség. Most vegyük sorra a nagyobb hitpontokat, ezen hit alapjait.

1. MEGERŐSÍTETTÉK A KÜSZÖBÖN ÁLLÓ ADVENT ÁLLÁSPONTJÁT - Krisztus visszajövetelének áldott reménysége Sátán támadásának fő célpontja volt a századok folyamán, mind az egyházon belül, mind azon kívül. Az advent reménység zavarossá és összezavarttá vált, először a végidő eseményeivel kapcsolatos zsidó tanítások kiszámíthatatlansága, majd az őskeresztény hittudósok eretnekségei és az újabb keletű eltérések miatt. Az Ige világos jövődöléseit és ígéreteit néhányan elcsavarták, hogy beilleszkedjék a titkos eljövétel, vagyis a lelki elragadtatás erősen fejlődő felfogásába. Mások szerint ez volt „a halálból való dicsőséges kitörés”, vagy a kereszténység elterjesztése a világon. A Miller-mozgalom idején a szkeptikusok és filozófusok, a materialisták és a hitetlenek gúnyolták **(1033)** a szószerinti feltámadást és Krisztus dicsőséges személyes eljövételét, mint olyant, ami ésszerűtlen vagy lehetetlen.

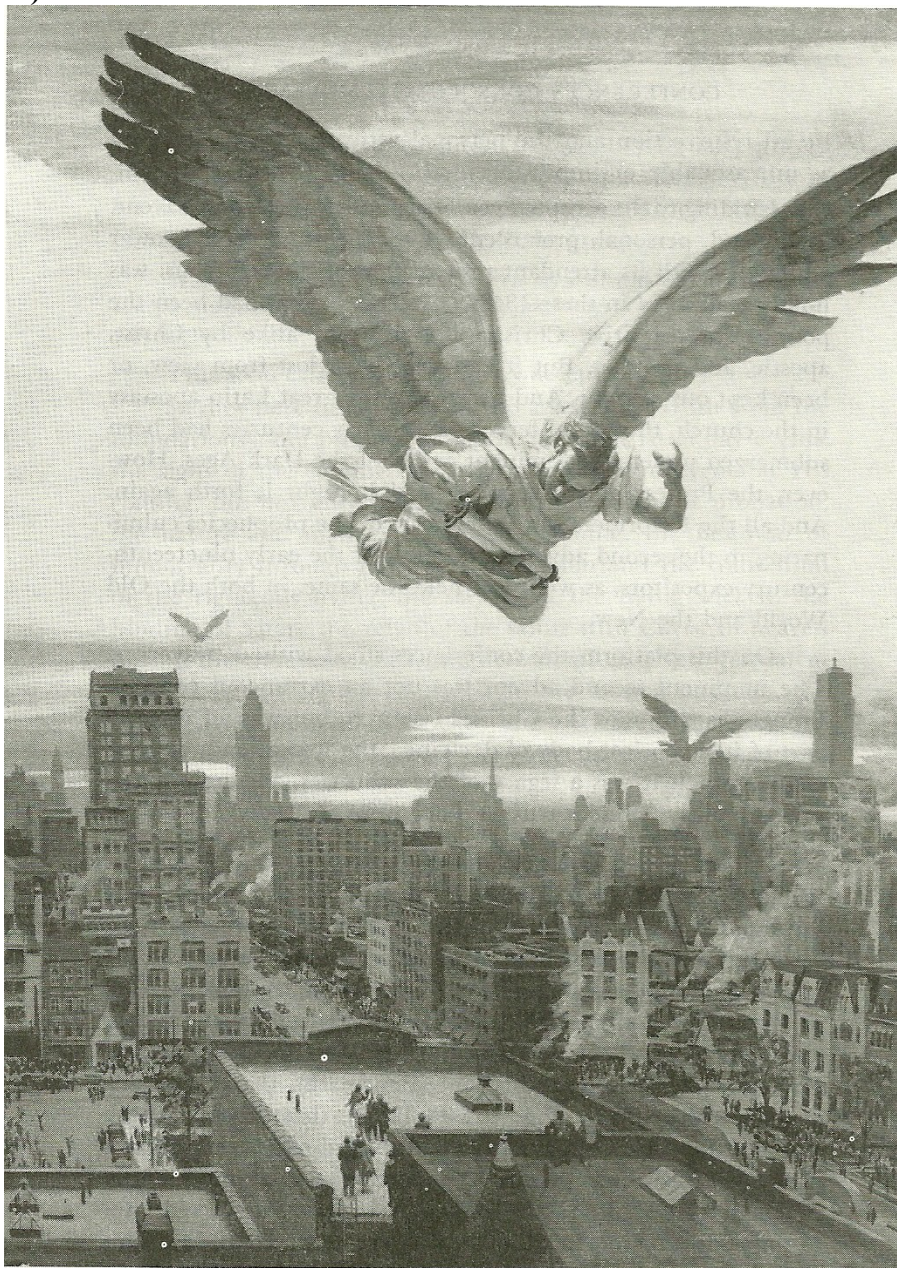
Az első adventet illetően az elfogadott igazságokat fenntartották, és az 1848-as értekezleteken bátran megerősítették a második adventbe vetett hitüket, Krisztus személyes, ezerév előtti megjelenését az azzal járó igazak feltámadását. Ez volt az őskeresztény egyház álláspontja, melyet Krisztus, az apostolok és a próféták jelentettek ki. De ezt már régen szem elől veszítették vagy eltakarták a szemük elől. Mert a nagy latin hitehagyás miatt az egyházban az első századok kezdeti buzgóságát a sötét középkor uralkodó tévedései alá temették. Azonban a protestáns reformáció újra napfényre hozta azokat. Az összes reformátor prófécia-értelmező volt, melynek csúcspontja a második advent. És a legtöbb XIX. század eleji értelmező is ugyanezt állította, mind az Ó-, mind az Újvilágban.

Az értekezleteken kételkedés nélkül elfogadták ezt az álláspontot. A küszöbön álló második advent nem volt idegen fogalom, melyet lassan hoztak be a keresztény egyházba, hanem szerves része volt a történelmi

hitelveknek - az evangélium valóságos vége vagy célja. Ez a századok öröksége volt, és most elsődlegesen ez volt „a jelenvaló igazság.” Ők kétségtelenül adventisták voltak.

2. A FELTÉTELES HALHATATLANSÁG TANTÉTELÉT SZILÁRDAN HITTÉK - Állhatatosan ragaszkodtak a csak Krisztus által elnyerhető halhatatlanság tantételéhez, melyet főképpen George Storrs vezetett be a Miller-mozgalomba. Ezzel vele járt a legtöbb keresztény között elterjedt népszerű felfogás elvetése az örökké égő pokolban kínlódó elkárhozottakról, mely minden ember veleszületett halhatatlanságának fogalmán alapult. Ehelyett arra az álláspontra helyezkedtek, hogy „egyedül Isten halhatatlan” (I. Tim. 6:16), hogy a halál álom nélküli alvás (Préd. 9:7., Jób 14:11-15), hogy a halottak, mind az igazak, mind a gonoszok elnyerik ítéletüket az utolsó napon a feltámadáskor, és az igazak akkor kapják meg halhatatlanságukat Krisztusban (I. Kor. 15:51-55., I. Thess. 4:16-17), a gonoszok később, hogy elszenvedjék a második halálban való megsemmisülést (Jel. 20:12-14).

(1034)

Egy világszéles üzenet hirnökei

A milleriták hitték, hogy ők segítették hirdetni az üzenetet az emberiségnek, egy repülő angyal jelképének szemléltetése által, hogy készen álljanak a nagy ítélet napjára. 1843-ban hirtelen felismerték, hogy a második angyal Babilon esedékessé vált bukására figyelmeztet, és megkezdte repülését. A harmadik angyalt akkor még nem értették.

(1035) Pontosan ez az álláspont készítette őket arra, hogy elutasítsák a bimbózó modern spiritizmust, melynek első „kopogásait” éppen akkoriban hallották a New York állambeli Rochester közelében. Ez volt álláspontjuk másik szilárd eleme.

3. AZ ANGYALI HIRNÖKÖK EMBERI MEGFELELŐI – Eszükbe jutott az a mélységes meggyőződés, mely a millerita adventhívők kezdeti buzgóságát és odaadását jellemezte - az a meggyőződés, hogy ők teljesítik az ítélet órájának üzenetét hirdető repülő angyal feladatát a prófécia szerint (Jel. 14: 6-7) - a próféta János, szent látomásban három mozgó pontot látott az égben, melyek mérete és ragyogása növekedett, ahogy közelebb jöttek, és átsuhantak az égen. Mikor láthatóvá lettek, angyaloknak látszottak, egyik a másik után, hirdették a rájuk bízott üzenetet - az első hirdette az ítélet óráját. Ez félelmetes hatása volt, az emberiség számára küldött üzenet hirdetésének jelképe.

Felidézték, hogy ugyanaz a küldetéstudat hatott át mindenkit a népszerű Babilon erkölcsi bukására vonatkozó második angyal üzenetével kapcsolatban is. Erős ellenállás alakult ki azzal a millerita kijelentéssel szemben, hogy a 2300 év tüzes ítéletekkel zárul a második advent alkalmával, valamint az új ég és új föld teremtésével kapcsolatban. Legtöbb ellenfelük azt hitte, hogy a kor katasztrofális vége helyett, a világ az emberek, az erkölcsi és az anyagi állapotok fokozatos javulásával újul meg. Mindkettő nyilvánvalóan helytelen.

Azonban sok milleritát kizártak egyházaikból, vagy legalább is figyelmeztették őket, hogy ne tanúskodjanak nyilvánosan a második adventbe vetett hitükről. Széles körben elterjedt a sajtóból és a szószékről való gúnyolódás és ellenállás, sőt a csőcselék erőszakoskodása is gyakori volt a mozgalom csúcspontján. A második üzenetet – elkülönülve - hirdették, és egy nagy sokaságot hívtak ki az ellenálló egyházakból. De míg októberi várakozásuk kudarcát gúnyosan a szemükre vetették, valahogyan senki sem vette észre a harmadik angyalt, **(1036)** aki újabb üzenettel követi a másodikat, vagy egyáltalán nem fogták fel annak értelmét, talán csak Josiah Litch volt az egyedüli kivétel.

4. A HARMADIK ANGYAL ADJA MEG A VÉGSŐ TEKINTÉLYT - Az értekezlet résztvevői látták, hogy a korszakok legfontosabb eseményére kell előkészíteni az embereket - a dicsőséges második eljövételre - ez a *három* hatalmas angyal az ég közepén azt jelképezi, hogy emberek prédikálása által kell hirdetni a felhívást, hogy az Istent kell imádni, aki teremtette az eget és a földet, és ki kell jönni a lelki Babilonból, és ne imádják a fenevadat, sem

annak képét, sem félelmes jelét ne fogadják el. Megértették, hogy a hármaskör üzenet röviddel 1844 előtt kezdődött az Isten küszöbön álló ítéletének órája hirdetésével, és mindegyik angyal hozzáadta az ő saját különleges mondanivalóját, míg az egyesült hangok egy hangos kiáltássá nem duzzadtak, közvetlen az Úr Jézus Krisztus hatalommal és nagy dicsőséggel való második megjelenése előtt. De ez csak fokozatosan vált világossá előttük.

„A kis nyáj” első gondolata az volt, felkeresik, hogy összegyűjtsék a régi 1844-es adventistákat, akik hirdették az első és második üzenetet, és rá kell ébreszteni őket, hogy most a *harmadik* üzenetet kell hirdetni - fogadják el azt a bibliai tényt, hogy „harmadik angyal követte az első kettőt”, hogy összegyűjtse és felerősítse az első és második üzenet igazságát, megtöltve azokat olyan jelentőséggel és tartalommal, melyet azelőtt nem fogtak fel, hozzáadva az újból felfedezett szombat igazságát, és ezentúl folyamatosan hármaskör angyali üzenetként hirdetni. Ez vezette őket később annak megértésére, hogy az elpecsételő üzenetet (Jel. 7:1-3), mely magába foglalja a szombatot, el kell juttatni a világnak.

A csoport rendíthetetlenül hitt mind az Ó-, mind az Újszövetség teljes ihletettségében. Ők így tekintettek a teremtés csodáira és a szombati nyugalomra, az engedetlenség és elidegenedés szomorú feljegyzésére, a ragyogó reménysugárra a megígért Magban, és a Krisztus első eljövételére századokon keresztül várakozó ószövetségi egyházra. Megtalálták az újszövetségi próféciaiban **(1037)** az ígéret beteljesedését és Krisztus engesztelő áldozatának üzenetét, egy előrejelzést az Isten igaz Izráelének üdvözítéséről, és annak csúcspontját minden dolog helyreállításában – mindezt az „örökkévaló evangélium” részeként. Úgy érezték, hogy azt az igazságot állítják helyre, melyet eltakart és részben, vagy egészen elhagyott az egyház a középkorban, és hasonlóan az újabb időkben.

V. A fontosabb millerita próféciai álláspontokat újra megerősítették

Egy rövid megbeszélés alkalmával újra megerősítették a nagy vázlat próféciaikat, különösen a Dánielét, és azok *elválaszthatatlan időszakait*. A millerita hetedik hónapi mozgalom következő tanításait lényegében ugyanolyan formában tartották meg: DÁNIEL 2: A történelmi iskola mérvadó értelmezése - a 4 világhatalom, Babilónia, Perzsia, Görögország és Róma, melyet a középkori és mai Európa egymással nem egyesült tíz megosztott királysága követ, a lesújtó kő Krisztus közelgő országa, mely majd betölti a földet. DÁNIEL 7: a prófécia szerinti ugyanaz a négy nagy világbirodalom, a tíz

szarvval, ami ugyanaz a tíz királyság, és a kis sarv a pápaság, annak 1260 éves lelki uralmával (538-1798) - a hatalom, (mely azonos az Antikrisztussal és a bűn emberével) mely nemcsak a szenteket üldözte, hanem önkényesen rákényszerítette a kereszténységre a szombat megváltoztatását, és megpróbálta a prófécia által meghatározott 1260 évet, a korszakok végén 1260 napra csökkenteni, és az ítélettel és a második adventtel zárul ez a vázlatprófécia.

DÁNIEL 8: a későbbi három birodalom - Perzsia, Macedónia és Róma – a velük párhuzamos 2300 évvel (Kr.e.457-től Kr.u. 1844-ig) a mennyei szentély megtisztításáig terjed és Krisztus mennyei főpapi szolgálata a valóságban, melyet figyelmen kívül hagytak (mint azt kezdetben Edson és Crosier hangsúlyozták) a 2300 év római szakasza idején (megszentségtelenítve a sarv által, mely az igazságot a földre taposta), amely időszak konkrétan 1844. október 22-én ért véget, amikor a mennyei ítélet elkezdődött. DÁNIEL 9: a 70 hét Kr. e. 457 ősztől **(1038)** Kr.u. 34-ig, Krisztusnak, a Messiásnak a megfeszítésével a hetvenedik hét közepén, Kr.u. 31. tavaszán - a 70 hetet a 2300 év első feléből „vágta le”, így a hosszabb időszak kezdetét automatikusan innen kezdték.

DÁNIEL 11: ugyanaz a három hatalom - Perzsia, Görögország és Róma (ugyanazt a Miller által támogatott álláspontot tartotta James White, miszerint a fejezet második felében a pápaság az uralkodó hatalom ugyanúgy, mint a 2., a 7. és a 8. fejezetekben²⁴, és Uriash Smith egyetértett vele akkor, de később a pápaságra vonatkozóan megváltoztatta nézetét, hogy szerinte Törökország volt a Dániel 11. fejezetben lévő hatalom). DÁNIEL 12: a próféciai ismeret naggyá növekedése, amint az emberek kutatják a Bibliát; Mihály, mint Krisztus, hamarosan felkel; az 1290 és 1335 éveket ugyanúgy kezdték, mint a Milleri hetedik hónapi mozgalomban.

Hasonló nézeteket vallottak a Jelenések könyvére vonatkozóan: A *hét gyülekezet* az igaz egyház hét korszaka vagy szakasza, mely felöleli a keresztény kort, bár még nem állapodtak meg teljesen, hogy mit foglal magába a hetedik, vagy végső laodiceai szakasz²⁵, vagy mikor kezdődött. A *hét pecsét* a keresztény egyházban növekvő hitehagyást jelképezi, a hatodik tartalmazza az égi jelenségeket Krisztus visszajövetelét hirdelve (mint a nap és hold elsötétedése 1780. május 19-én, és a csillaghullás 1833. november 13-án, stb). Az első négy a *hét trombita* közül a nyugat-Róma elleni barbár támadások, az ötödik és hatodik trombita a törökök 150 éves és 391 éves rendkívüli szakasza, az utóbbi 1840 augusztusában végződött. És a nyitott könyvecskét kezében tartó angyal üzenete, hogy nem lesz több

meghatározott prófétikus „idő” (hasonlít a Jelenések 14:6. angyalához). A könyvecske jelképezte az 1844. október 22-i csalódás édes várakozását és keserű következményét, és azután egy további bizonytevést az emberiség előtt. (Ez utóbbit Edson hangsúlyozta.)

(1039) Isten *Két Tanúbizonysága* az Ó- és Újszövetség, melyet Franciaországban öltek meg (1793-1797), Franciaország, mint a *város tized része*, és a francia forradalom, mint a *nagy földrengés*. A *napba öltözött asszony* (Jel. 12) volt a római hatalom által üldözött igaz egyház, az eltelt 1260 év alatt (538-1798), majd a sárkány haragja, mely a parancsolatot megtartó *maradék* ellen fordul, akiknél megvan a „Jézus bizonyságtétele” (a meghatározás szerint a próféta Lelke – Jel. 12:17; 19:10). A Jelenések 13. pápai *fenevada* természetesen a pápaság, mely halálos sebet kapott a francia kard csapása által 1798-ban, az 1260 év végén. De a *második fenevad* azonossága még nem volt teljesen világos - vajon Franciaország-e vagy a protestantizmus valamilyen formában (ahogy azt a Miller-mozgalomban ettől eltérően tartották) - de mély meggyőződésük volt, hogy a *fenevad bélyege* magába foglalja a szombat megváltoztatását. A 144.000 Isten városa felé igyekszik, és Krisztus a mennyei Szentek Szentjében szolgál, közbenjárói munkája második és végső szakaszában.

Mint említettük, a *hármas angyali üzenet* először a Miller-mozgalom idején kapták; a harmadik most kezd kialakulni - és ennek hatásköre és tartalma volt most a tanulmányozás fő tárgya. A *második advent*, és Isten *aratásának begyűjtése*, és az Ő szüretének harag bora, ami hamarosan bekövetkezik. A *hét utolsó csapás* - James White szerint - természetesen a jövőben lesznek, a próbaidő lezárása után, és végül a második eljövetele. A jelképes *bíborba és skarlátba öltözött asszony*, a nagy Parázna, vagyis Babilon titka, a Jelenések 17. fejezetben a pápaság, de a *lányai* a tantételeikben megcsontosodott protestáns egyházak, akik elvetették a második adventet, ragaszkodtak a pápai hitehagyás jeléhez, és üldözték a más véleményen lévőket. *Babilon végső bukása* a küszöbön áll, és a Bárány vacsorája hasonlóan közel van.

Szilárdan ragaszkodtak a premillenniumhoz - a második advent az első feltámadással vezeti be az *ezer évet*, és a második feltámadás zárja le. **(1040)** És a szentek Krisztussal uralkodnak az ezer év alatt, melyet az *új ég és új föld* követ, a régi hamujából áll elő, és az örökké megmarad. Ez volt a nagy vázlatprófécia - lényegében a Millerita hetedik hónapi mozgalom próféciaakra vonatkozó álláspontjainak megerősítése és tisztázása.

További tanulmányozás következett. A növekvő világossághoz ez volt a hozzáállásuk:: Állhatatosan ragaszkodtak a világosság fokozatos kibontakozásának és megértésének elvéhez, és az Ige ismeretében állandó előrehaladásra törekedtek. Készek voltak kicserélni egy tucat tévedést egyetlen igazságért. Nem volt megfogalmazott hittételük, melyet védeni kellett volna, ezért nem szégyelltek elismerni a maguk korlátait, és nem féltek növekedni a fejlődő igazság ismeretében. Soha nem törekedtek arra, hogy körülvegyék magukat a tökéletesség szivárványával. Évekkel később, mikor egy kritikus panaszt emelt valamely értelmezés felülvizsgálata alkalmával, James White ezt válaszolta: „Soha sem állítottuk, hogy ihletés által írunk, és feltételeztük, hogy ugyanaz a kiváltságunk nekünk is megvan, mint a többi embernek, hogy tanuljunk, és a tévedéseket igazsággal cseréljük fel.”²⁶

VI. Határozottan elfogadják Edson szentélyről való nézetét

Úgy ítélték meg, hogy a mennyei szentély és abban Krisztusnak, a mi nagy Főpapunknak kettős közbenjárói szolgálatának tana - melyet Edson hirdetett – egy olyan igazság volt, melyet a megerősödő bűn embere söpört félre, aki ellenállt Istennek és az igazságnak, és „fölé emelte magát mindannak, ami Istennek, vagy istentiszteletre méltónak mondatik”, így ő, mint Isten, maga ült be Isten templomába, „Isten gyanánt mutogatva magát”. Hitték, hogy a pápaság saját földi papságát és áldozását vetette közbe Isten és az ember között, és elhomályosította és eltorzította Krisztusnak, a mi nagy Főpapunknak, az Egyetlennek munkáját, mindenre elégséges, helyettes, engesztelő áldozatát, és hogy a protestáns világ csak részben tette szabaddá magát ezektől a tévedésektől. A szentély szolgálatát, a mózesi szertartás árnyékszolgálatát, a Zsidókhoz írt levélben lévő világos magyarázatot, **(1041)** csak homályosan értették meg addig, míg az teljes szépségében eléjük nem tárult Edson és társai közös tanulmányozása által. Ez a szentély világossága volt – melyet régóta elvetett az uralkodó hitehagyás – azonban ez további több és részletesebb tanulmányozást igényelt. De a lényegét már megértették.

Így újra megerősítették álláspontjukat az ítéletnap tanításáról - vagyis, hogy 1844. október 22-én a jelképnek megfelelően, Jézus, a mi Főpapunk, belépett a mennyei szentek szentjébe, és megkezdte a szentély megtisztítását. Az összes elmúlt korszakban élő emberek életének megvizsgálásával kezdődött, amit vizsgálati ítéletnek neveztek. Ezt követi az élők feletti ítélet. Mikor ez a munka befejeződött és a próbaidő lezárult,

Jézus elhagyja Isten templomát, hogy dicsőséges Királyként jöjjön a földre, hogy megjutalmazza az igazakat, és végrehajtsa ítéletét a gonoszokon. Sátán lesz a bűnbak, nem Krisztus. Azonban az emberért Krisztus, Isten Báránya végezte el az engesztelést, mielőtt a büntetés a bűnbakra, a bűn nagy kezdeményezőjére jönne. Igen, a bűnbakra hárítás az engesztelés befejezése *után* volt.

Közben a halott igazak feltámadnak, és az élő igazak Krisztussal elragadtatnak a levegőbe, a második eljövételkor. Ekkor kezdődik az ezer év, melyet a megváltottak Krisztussal a mennyben töltenek el. Az ezer év végén Krisztus és a szentek visszatérnek az új Jeruzsálemmel a romokban lévő földre, a meghalt gonoszok feltámadnak és megkezdik végső elszánt támadásukat a Szent Város ellen. Azután elpusztítják Sátánt és egész seregét, és a föld a bűn által megrontott munkáival teljesen megég. Ez a végrehajtó ítélet. Ezt követi az új ég és új föld teremtése, „ahol az igazság lakozik.” A paradicsomot teljesen helyreállítják. Ilyen volt az ő dicsőséges kilátásuk és hitük.

VII. A szombat-kérdés, a mindent felülmúló igazság

1.A HARMADIK ÜZENET RÉSZLETES TANULMÁNYOZÁSA – Hitték, hogy szemmel láthatóan elérkezett az az óra, amikor az evangélium régen elveszett vagy elhomályosult és elfelejtett összes igazságát helyre kell állítani. **(1042)** Amint a szombatról és a szentélyről, azok elválaszthatatlan kapcsolatáról való Biblia szerinti tanítás világossá vált előttük, folytatták a keresést más figyelmen kívül hagyottelhanyagolt igazságok után, melyek csak most kezdtek láthatóvá válni. De a harmadik angyal üzenetének részletei egyre inkább a kutatás új központi témáivá, a vizsgálat új területévé váltak. Mindenegybes szakasza és jelensége úgynevezett friss tanulmányozásra serkentett, és a megfelelő időben vált világító eszközzé - a fenevad, a fenevad képe, a fenevad bélyege, a jövő csapások, a bűnösre kiszabott büntetés jellege, annak tartama, és a végső események ehhez kapcsolódó egyéb jelenségei.

Ezen az értekezleteken résztvevő férfiak, a Szentírás igazságának birodalmában kutatva, törekedtek az „örökkévaló evangélium” teljesebb megértésére. Ezt az evangéliumi üzenetet eltakarta a tévedések és hagyományok szeme az alatt a hosszú időszak alatt, mikor az igazságot a földre taposták a nagy hitehagyás által, melyet Dániel próféta látott a 8. fejezetben leírt látomásában. Az ihletett feljegyzés szerint „földre veti az igazságot.” Ők most azon igyekeztek, hogy az olyan régen „letaposott”

igazságokat felemeljék. Nyomozó tevékenységüket ezért az irányító elvek és belső célok fényében kell szemlélnünk, melyek serkentették őket. Úttörő lelkiület vezette őket, amikor az alapokat lefektették, és az épületben követ kő után rakták le, mely most már kezdett helyes és összehangzó alakot öltetni.

2. A VASÁRNAS BÉLYEGÉT TÖRVÉNNYEL FOGJÁK KIKÉNYSZERÍTENI – Komolyan tanulmányozták az „asszony”, vagyis a keresztény egyház „magjának” „maradékát” jelentését, akik megtartják „Isten parancsolatait” az utolsó időben, és náluk lesz a „Jézus bizonyítéka”. A hitehagyó hatalom ellenállásának módja az, hogy „véli”, hogy „megváltoztatja az időket és a törvényt”, melyet a Felséges adott, hogy utolsó támadását a „maradék” ellen intézi, akik újra felemelik Isten letaposott törvényét. Ezért figyelmeztetniük kellett a törvény arcátlan megváltoztatása ellen, és felhívni mindenkit, aki ragaszkodni akar **(1043)** az Újszövetség álláspontjához - „Isten parancsolataihoz és Jézus hitéhez” - a Jel. 14:12-ben előadottakhoz, aminek helyre kell állni nem sokkal a második advent előtt.

Lassan kezdték elhinni, hogy a nagy pápai hitehagyás, melyet az elpártolt protestantizmus támogatott, megújítja az ősi hadviselést Isten törvénye és a szent szombat ellen. Ezért újra tanulmányozták a Jel. 13. második felét, mely leírja azt az erőfeszítést, ahogy rákényszeríti az emberekre a hitehagyás bélyegét. 1849-ben Joseph Bates írt egy kis füzetet, *A Seal of the Living God (Az élő Isten pecsétje)* címmel, beszélt a bélyeg kényszerítéséről, ezt mondja:

„Ez az utolsó szöveg még a jövőben van, és közvetlen összefügg pontosan az elpecsételéssel üzenettel. Ez az istentelen hatalom, melyből Isten népe ki lett hívva (Jel. 18:4.) törvényt hoz majd azzal a kifejezett céllal, hogy mindenki meghajoljon, és megtartsa a pápa szombatját (a vasárnapot).”²⁷

Rövidesen a harmadik angyal üzenete lett a legnagyobb fontosságú és a legkomolyabb tanulmányozásuk területe.

3. TEREMTÉS ÉS MEGVÁLTÁS; TÖRVÉNY ÉS EVANGÉLIUM – Hittek Istenben, nemcsak mint Teremtőben, vagy mint az emberiség távoli, hideg bírójában, hanem mint gondoskodó atyában, a Biblia feljegyzéseire alapították abban való hitüket, hogy Isten az eget és a földet hat szószerinti nap alatt teremtette. Ezt a nézetet akkor az egész kereszténység általánosan elfogadta, azonban rövidesen elsőször kétség bevonták, azután támadták, és végül elvetették. Hiszen a teremtés-elmélete a szombattartók hitének egyik alapköve volt. Ragaszkodtak az ember tévedéséről és bukásáról szóló mózesi feljegyzésekhez, és nem vettek részt abban a merész feltevésben - amely most kezdett kialakulni -, hogy képes az ember a saját ereje által egy primitív

formából fizikailag, szellemileg és erkölcsileg magasabb fokra emelkedni. Hitték, hogy az a gondoskodás, mely az embert elesett állapotából megszabadítja, kizárólag Isten ajándéka egyetlen Fia által.

Hitték, hogy Isten törvénye és Krisztus evangéliuma tökéletesen összhangban van, mindegyik szükséges és összhangban van a másik működésével. Fenntartották azt a nézetüket, hogy Isten törvénye megváltoztathatatlan és lehetetlen a megszüntetése, azonban az evangélium biztosította **(1044)** a halálra ítélt ember megmentését a bűn következményeitől. Hitték, hogy a szombat a hét hetedik napja, a teremtés emlékműve, és egyúttal a megszentelődés jele és pecsétje is.

4. KERESZTELÉST CSAK ALÁMERÍTÉSSEL LEHET MEGTARTANI – Ehhez a fontos álláspontokhoz tartozónak tekintették azt is, hogy csak felnőtt hívőt lehet megkeresztelni, alámerítés által. Elutasították a meghintést és a gyermekkeresztséget, mint ami hitehagyó gyakorlatból származott, az alámerítést a bűnnek való meghalásnak, a Krisztussal való eltemetkezés jelének és a Krisztusban való új élet elfogadásának tekintették.

VIII. A próféta-ság ajándékának visszaállítása a maradék idejében

Elfogadták Pál apostol intését, hogy „a prófétálást meg ne vessétek” (I. Thess. 5:20), úgy ítélték meg, hogy az embernek nem szabad lekicsinylően gondolkodni vagy beszélni a prófétákról és írásaikról, maga Jézus volt - minden idők legnagyobb prófétája - az egyetlen, isteni és egyedül tévedhetetlen próféta – a Nagy Próféta, akiről Mózes azt írta: „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közül, a te atyádfiai közül, olyat mint én: azt hallgassátok!” (V. Móz. 18:15.) Míg a földön járt, gyakran úgy ismerték, hogy ő a „názáreti próféta”, „a nagy próféta”, „aki próféta volt cselekedetekben és beszédben Isten előtt és az egész nép előtt” (Máté 21:11., Luk. 24:19., 7:16., Ef. 4:11-14.) Felfedte az emberek előtt Isten akaratát, jellemét és szeretetét. Értelmezte és betöltötte a múlt próféciait; megvilágította a jelent; feltárta a jövő eseményeit. A Szentírás határozottan kijelenti, hogy amikor a mennybe ment, „adott ajándékokat az embereknek” - apostolokat, *prófétákat*, evangélistákat, pásztorokat és tanítókat (Ef. 4:8, 11.) A Lélek ajándékait az egyházban helyezte el, ahol megtalálhatjuk azokat az Úr eljöveteleire várók között (I. Kor. 12:4-10., 1:7.)

„Jóel jövendölt a Lélek „minden testre” való kitöltéséről (Jóel 2:28) – látták annak kezdeti beteljesedését az ősegyházban - Péter elsősorban „az utolsó napokra” alkalmazza (Apcs. 2:17), **(1045)** röviddel „az Úr nagy és fenséges napjának eljövetele előtt (Apcs. 2:19-20). Így megértették, hogy a

Jelenések könyvének egész 12. fejezete az igaz egyház harca a Sátánnal, a sárkánnyal.

Látták, hogy „az (az asszony) magvának maradéka” – az egyház utolsó szakasza, vagy része - megtartja „Isten parancsolatait”, és birtokolja „a Jézus bizonyágtételét”, melyet az apostol a „prófétaság Lelkének” határoz meg. (Jel. 12:17., 19:10.) Az apostol újra összekapcsolja „Isten parancsolatait” az elválaszthatatlan „Jézus hitével” (Jel. 14:12.) Hitték tehát, hogy az utolsó nemzedék egyházát az Isten törvényének való engedelmesség visszaállítása jellemezte, Jézus hitével, és a profétaság ajándéka birtoklásának megújulásával.

1. A MARADÉK EGYHÁZ AZONOSÍTÓ JELEI – Úgy ítélték meg, hogy a maradék egyháznak ezek az azonosító jelei – „Isten parancsolatainak” helyreállítása, a „Jézus hite” és a „prófétaság Lelke” – náluk van.²⁸ Mikor az egyház a legsötétebb „pusztában” volt, a sötét középkorban, gyakran a Lélek hangjának csak a suttogását hallották. De most, az utolsó napokban meggyőződtek róla, hogy a profétaság ajándéka helyreállt az utolsó idők egyházának irányítására és biztonságára – egy egyházban, mely szilárdan a Bibliára épült. Kulcs-kifejezések, javaslatok, intések és a Szentírásból közvetlenül kiásott igazságok korábbi megerősítése - ezek voltak a profétaság Lelkének hozzájárulásai, de mindig, és csakis úgy tekintették, mint ami nem helyettesíti a Bibliát, hanem rámutat, és felerősíti az Igét. Így nagyobb biztonsággal folytatták a Biblia elfogulatlan tanulmányozását. Egy előrehaladó világosságban jártak, mindig készen több fény és igazság elfogadására, pontosan úgy, ahogy James White írta 1847-ben:

„Ahogy a szent város felé utazunk, égő lámpáink új témákat fedeznek fel; de nem látunk mindent egyszerre. Ha elvetjük a kis világosságot, mert nem látjuk tisztán az egészet egyszerre, **(1046)** ez nem fog tetszeni mennyei vezetőnknek; és a sötétségben magunkra fog hagyni. De ha értékeljük azt a világosságot, amennyit a mi Urunk jónak lát feltárni előttünk, akkor növelni fogja a világosságot, és lelkünk gyönyörködni fog az áldott Biblia feltáruló igazságaiban.”²⁹

Nekik egy lelki, Krisztus központú álláspontjuk volt. Alapvető istenfélelem és Krisztus kegyelme egyetértésben, kézen fogva jártak a tanételekbeli igazsággal. Ezért White ismét azt mondta:

„Nem kis dolog kereszténynek lenni. Életünknek és beszédünknek itt kell tisztának lenni ebben az időben, ha be akarunk lépni a Szent Városba.

„A negyedik parancsolat megtartása nagy fontosságú jelenvaló igazság, de ez egyedül senkit sem fog megmenteni. Meg kell tartanunk mind a tíz parancsolatot, és szigorúan követnünk az Újszövetség összes utasítását, és élő, cselekvő hitünknek kell lenni Jézusban.

Akik készen akarnak találtatni arra, hogy bemehessenek a szentek nyugodalmába Krisztus megjelenésekor, azoknak teljesen, TELJESEN Jézusért kell élniük.”²⁹

2. A BIBLIATANULMÁNYOZÁS ÉS A PRÓFÉTASÁG LELKÉNEK KAPCSOLATA - Joseph Bates, James White, Hiram Edson, Stephen Pierce³¹ és mások, mint pl. J. N. Andrews „kutattak az igazság után, mint rejtett kincs után.” Ellen White gyakran összejött velük. A kutatás lelkületéről a következő leírást adja:

„Gyakran késő estig együtt maradtunk, és néha egész éjjel, világosságért imádkozva, és az Igét tanulmányozva. Ezek a testvérek újra, és újra összejöttek a Bibliát tanulmányozni azon célból, hogy megérthetnék annak jelentését.”³²

Azokban a kezdeti napokban a tanulmányozás formáját és folyamatát így írja le:

„Kutatnunk kellett, és várnunk az igazság kibontakozását. Egy fénysugarat kaptunk itt, és egy fénysugarat ott, dolgoztunk, és könyörögtünk Istenhez, hogy jelentse ki nekünk az igazságot. Most az igazság világos előttünk, annak sugarait összegyűjtöttük. Az igazság ragyogó világossága, mikor helyesen mutatjuk be, láthatóvá kell legyen és érinti a szívet.”³³

Az intenzív kutatás egész ideje alatt a prófétaság Lelke segített, **(1047)** – de csak segített. Sem a tanítást, sem a prófécia-értelmezést kezdetben nem a prófétaság Lelke által fedezték fel. A szombatünneplők összes tanítása a Szentíráson alapult, így az övék volt az igazi protestáns tanítási irányzat. James White határozottan ki is fejezte 1847-ben: „A Biblia teljes és tökéletes kijelentés. Hitünk és gyakorlati életünk egyetlen mértéke.”³⁴

A prófétaság Lelkének kapcsolatáról, miután „Isten Igéjét, mint a ti hitetek és gyakorlati életetek szabályaként” ajánlotta, maga Ellen White ezt mondta:

„Isten az ő Igéjében megígérte, hogy látomásokat ad az *'utolsó napokban'*; nem azért, hogy új hitszabályokat adjon, hanem népének vigasztalásáért, és hogy rendreutasítsa azokat, akik eltévelyedtek a bibliai igazságtól.”³⁵

IX. A beteljesedések egybeesése azonosítja a maradékot

Az értekezletek előadói szerint az 1844-es év nemcsak Krisztus mennyei szolgálata ítélet-órájának kezdeti szakaszát jelezte, hanem a próféciában egy ennek megfelelő földi mozgalom új szakaszát is kijelölte. E mozgalom hirdette Jelenések 14:9-12-ben lévő harmadik angyal üzenetét, mely kimondottan felhívja az embereket, hogy „tartsák meg Isten parancsolatait”, valamint szilárdan ragaszkodjanak a „Jézus hitéhez” - hozzáadva az első két angyal üzenetéhez (6-8 vers) bejelenti Krisztus második eljövételét. Így tehát a Szombatünneplő Adventisták a próféciában tervezett időpontban jelentek

meg, és a prófécia szerint náluk kellett lenni „Jézus bizonyágtételének”, ami a „prófétaság Lelke (Jel. 12:17., 19:10.)

Határozottan állították, hogy a mennyei szentély megtisztításának és az azzal járó ítéletnek a tanulmányozása 1844-ben csak elkezdődött, és csak azután kezdték azt a maga teljességében hirdetni. Az üzenet egy parancs volt, „fussatok ki” a Babilon zűrzavarából, ami még mindig a korábbi századok sorvasztó hitehagyásának volt az öröksége. Ehhez társult az igaz szombat helyreállítására való felhívás. **(1048)** Az idő csak most érkezett el a beteljesedésre. Ezeknek most kölcsönösen összefüggésben kell lenni, és ennek eredményeként ezt a különleges mozgalmat lendületbe kell hozni, újra hirdetve, hogy „az ő ítéletének órája” elérkezett. Érezték, hogy a harmadik angyal üzenete határozottan folyamatban van, mert a szombat igazsága most összekapcsolódott, és egyesült a próféciai üzenetben. Azt mondták, hogy a „beteljesedések egybeesésének” ez a hármas kialakulása, soha sem pusztán emberi előrelátás és tervezés útján jött létre.³⁶

Most már világosan látszott és határozottan hitték, hogy a hármas üzenet időszerű lett és határozott formát öltött. A főbb körvonalak most lettek egyértelműen felismerhetők. Rádöbbentek, hogy ezeknek az álláspontoknak a tökéletesítése és a részletek kidolgozása sok időt vesz igénybe. De az értekezletek eredményesen megvalósították az egyesítésre, tisztázásra és megszilárdulásra való igényüket.

JEGYZETEK

1. Az eredmények kicsik voltak, de elégségesek ahhoz, hogy az alapvonalat meghatározzák. Az Edson, Crosier és Hahn által a szentélyről kidolgozott álláspontot 1845-ben és 1846-ban a *Day-Dawn*-ban és *Day-Star*-ban tették közzé. És az irodalom, közvetlenül a kidolgozás után és a konferenciák eredményeként sokkal többet tárt fel a működés lehetőségéről – a *Present Truth* (1849), az *Advent Review* (1850), a *Review and Herald* kezdeti kötetei és a *Youth' Instructor*. Hozzájön még ezekhez egy tucat brossura, egyoldalas nyomtatvány és a Bates, White és mások által írt időszerű könyvek, Bates és White-ék életrajza, és a levelek, naplók, Ellen G. Whitenak a múltba visszatekintő cikkei, valamint Loughborough megjegyzései – ezek a megfogalmazott álláspontok figyelemreméltó tartalmát és területét ismertették.
 - a. Mindezek időt igényeltek a teljes kidolgozásra, mert valamennyien magzati állapotban voltak 1848-ban. Nem ismerjük a megbeszélések pontos sorrendjét, vagy csak azt a konferenciát, amelyen bizonyos tételek kerültek bemutatásra, de ismerjük az elért következtetéseket és teljes pontossággal rekonstruálhatjuk összes megbeszélésük teljes képét. A legjobb források James és Ellen White korabeli kézírásos levelei, az Ellen White Kiadványokban. Lásd még Joseph Bates, *The Opening Heavens* (1846), *The Seventh Day Sabbath* (1846) *Second Advent Way Marks and High Heaps* (1847), *A Seal of the Living God* (1849), és *An Explanation of the Typical and Anti-typical Sanctuary* (1850); James White, *A Word to the „Little Flock”* (1847); Ellen G. White, *Christian Experience and Views* (1851), és az idézett folyóiratok 1849-től 1852-ig.

2. Míg néhányan csak az első ötöt sorolták az 1848-as szombat-konferenciák közé, helyesen a fontos Dorchesteri értekezlet is ehhez a felsoroláshoz tartozik. Spalding, *Captain* 178. o.
3. E. G. White, *Life Sketches*, 108. o. Az első öt konferencia teljes összefoglalása megtalálható Arthur L. White, *Prophetic Guidance in Early Days* című írásában, 14-16. o. Egy rövid beszámoló a Spaldin *Captains* c. munkájában is megjelent, 175-178.
4. Ezek a korai szombattartók megvizsgálták minden „előrehaladó világosságot” jellemzőjét, mielőtt elfogadták azt, igyekezve mindent bizonyítani. Így H. S. Gurney, az énekes kovács és prédikátor segítője - aki korábban elkísérte Bates Marylandi és Kent Islandi utazására – nagy gonddal vizsgálta meg a próféta Lelkének megnyilvánulását. A New Bedfordi (Massachusetts) Advent Hallban hallotta Ellen Harmon tapasztalatát. Úgy tűnt, hogy alázatos, lelkiismeretes keresztény. Megszerezte az otthoni címét, elment a Maine Portlandbe, ahol megtalálta az apját és a családját, és alázatosnak és istenfelőnek találta őket. Itt egy Ellenre vonatkozó alapos vizsgálatot végzett. Mindannyian tanúskodtak alázatos, önzetlen jelleméről. Így meggyőződött róla, hogy Isten bizonyára ezt a kategóriát nevezte fontos munkának. Egy másik testvérrel Gurney kifizette az első üzenetre 1846-ban készített egyoldalas nyomtatvány vagy brossúra kinyomtatásának sok költségét, mivel ugyanígy segített közzétenni Bates szombatról írt első traktátját. (H. S. Gurney „Recollections of Early Advent Experience”, *Review and Herald* 1888. január 3. 2.o.
5. James White levele Hastings testvérnek és testvérnőnek, 1848. április 27.
6. E. G. White, *Life Sketches*, 108-111. o. (lásd szintén *Christian Experience and Teachings*, 118, 119. o.; *Testimonies* I. kötet 85. 86. o.)
7. James White levele Hastings testvérnek és testvérnőnek, 1848. augusztus 26; E. G. White, *Life Sketches* 111. o.; *Spiritual Gifts* II. kötet 99. o.
8. A Mount Vernoni (N. Y.) DAVID ARNOLD a Massachusettsi Lennoxban született. Tizenhat évesen csatlakozott a Methodista Episcopalista Egyházhoz. Elfogadta az advent üzenetét, segített az Isten ítéletének órája hirdetésében. A csalódás után elfogadta az előrehaladó világosságot, hűségesen hirdetve azt tollal és hanggal.
9. James White levele Hastings testvérnek és testvérnőnek, 1848. augusztus 26; E. G. White, *Life Sketches*, 112. o.; *Spiritual Gifts* II. kötet 99. o.
10. James White, levele Hastings testvérnek és testvérnőnek, 1848. augusztus 26.
11. James White levele Hastings testvérnek és testvérnőnek, 1848. október 2; Spalding, *Captains* 177. o.
12. OTIS NICHOLS volt az, aki E. G. White „A külföldön szétszórt maradékhöz” című nyomtatványának a hátoldalán először írt William Millernek 1846 áprilisában és átfogó nyilatkozatot adott a szentélyre, a szombatra és a próféta Lelkének kifejlődésére vonatkozóan. Ezt Miller kézhezvette és feljegyezte „Otis Nichols, Dorchester, Mass.” Név alatt iktatta. (Az eredeti az Adventual Gyűjteményben, Aurora (Illionis) College-ben van; a fotókópia az Advent Forrás Gyűjteményben.)
13. Joseph Bates, *Az élő Isten pecsétje*, 24. o.
14. Loughborough, *A Nagy Második Adventmozgalom*, 274. o.
15. *I. m.* 274, 275. o.
16. E. G. White, *Keresztény tapasztalatok és tanítások*, 129. o.
17. A kezdeti kiadványokat Auburnban (New York) és Parisban (Maine) nyomtatták. Végül a Paris-ban tartott konferencián úgy határoztak, hogy mind a kettő, a *Present Truth* és az *Advent Review* helyett egy állandó újságot, az *Advent Review and Sabbath Herald*-ot indítják el. És ennek éppen az volt a célja, hogy az adventről való múltbeli tanításokat áttekintse és a szombatot és a haladó igazságokat hirdesse. Az 1844-es álláspontokat olyan általánosan visszautasították a korábbi vezetők, hogy azok további megvilágítással és magyarázattal világos újraértelmezést igényeltek.

18. E. G. White, *Különleges Bizonyágtételek* B. sorozat 2. szám, 56-57. o.
19. Az első három pontot, amelyet a Millerizmus hetedik-hónapi szakaszából szinte sértetlenül áthoztak, itt újra meg újra megerősítették. A következő hármát megfontolták, az „új igazságokat” egymástól függetlenül széles körben, elkülönített szakaszokban tökéletesítették. Majd együtt tanulmányozták és fogadták el. Az utolsó pontot fokozatosan tökéletesítették.
20. E. G. White, *Tanácsok az íróknak és kiadóknak* 30. 31. o. (1889. 13. sz. kéziratból).
21. James White, *A Word to the „Little Flock”*, 1. o.
22. Lásd, Josiah Litch, „A szentély megtisztítása”, *Midnight Cry*, 1843. június 22. 126, 127. o. Néhány brit adventista, mint William Cuninghame (*Prophetic Faith* III. kötet 371. o.) hasonlóan hitte.
23. Lásd, James White, „A mi jelenlegi álláspontunk”, *Review and Herald*, 1850. december, 15. o.; J. N. Andrews, „Gondolatok a Jelenések 13. és 14. fejezetéről” 1851. május 19. 81, 82. o.
24. James White, *A Word to the „Little Flock”*, 8, 9. o.
25. Bates korábban azt tartotta, hogy Laodicea 1845-ben kezdődött az Albany Konferencián. („A Laodicea Gyülekezet”, *Review and Herald*, 1850. november, 7. o.)
26. James White, vezércikk, „Making Us a Name”, *Review and Herald*, 1860. április 26.
27. Bates, *Az élő Isten pecsétje*, 37. o.
28. Lásd, Bevezetés a *Lelki Ajándékokhoz*, I. kötet 15, 16.
29. James White, *A Word to the „Little Flock”*, 6. o.
30. James White, levél a *Present Truth*-ban, 1849. július 6. o.
31. STEPHEN PIERCE (1804-1883) Vermontban született, majd később Minneapolisban és Iowában lakott. Jámbor és alázatos férfi volt, biblia-értelmező képességgel és a Vermonti és Minnesotai konferencia elnöke lett, valamint a *Review and Herald* jó képességű szerkesztője. Mindig a szegények és a szenvedők barátja volt. (A. D. Olsen, gyászjelentése a *Review and Herald*-ban, 1883, október 9. 637. o.)
32. E. G. White, *Special Testimonies*, B. sorozat 2. szám, 57. o.
33. E. G. White, 3. sz. kézirat 1854; quoted in Arthur L. White, *Prophetic Guidance in Early Days*, 15. o.
34. James White, *A Word to the „Little Flock”*, 13. o.
35. E. G. White, *Early Writings*, 78. o.